

Lp Kristi Klaas
Asekantsler
Keskkonnaministeerium

Meie 19.07.2021

Lugupeetud asekantsler Kristi Klaas

Esindate Eestit 20. - 21. juulil toimuval keskkonnaministrite mitteametlikul kohtumisel, kus arutatakse "Fit for 55" paketti. Toetame ja tunnustame Euroopa Liidu püüdlusi ambitsioonikama kliimapolitika rakendamiseks ja rõhutame, et riikidel on nüüd võimalus Euroopa Komisjoni ettepanekuid muuta veelgi ambitsioonikamaks. Praegused muudatusettepanekud ei ole piisavad, et pidurdada katastroofilisi kliimamuutusi, mida näeme juba praegu Euroopas ekstreemsete oludena elanikke kahjustamas. Euroopa Komisjoni plaanide rakendamisel liigub maailm endiselt enam kui 2,5 kraadise soojenemise suunas.

Selleks, et EL annaks oma õiglase panuse Pariisi leppega soovitud 1,5 kraadise soojenemise piiresse jäämiseks, peaks heite vähendamine ELis olema vähemalt 65% aastaks 2030, kusjuures ELi HKSi vähenemine oleks 70% ja ESRI panus 50% võrreldes 2005. aastaga. LULUCF sektor on oluline nii kliima kui elurikkuse seisukohast. Selle potentsiaal süsiniku sidumiseks on kaks korda suurem praegusest ettepanekust ja peaks olema vähemalt 600 Mt CO₂ekv.

"Eesti 2035" strateegia tegevuskavaga on seatud sihiks saavutada KHG netoheide 8 Mt CO₂ekv, mis tähendab umbes 80% vähenemist võrreldes 1990. aastaga. Sellest lähtuvalt võiks Eesti eesrindlikult teha ettepaneku ELi-üleste regulatsioonide muutmiseks selliselt, et üleeuroopaliselt liigutaks vähemalt 65% vähenemise suunas aastaks 2030.

Taastuvenergia eesmärkide puhul on Eestil oluline sisse tuua ettepanek riiklike siduvate eesmärkide kehtestamiseks. 2030. aastaks peaks kokku leppima taastuvenergia osakaaluks vähemalt 50% energia lõpptarbimisest.

Bioenergia kriteeriumid on Euroopa Komisjoni ettepanekus endiselt nõrgad ja vajavad tugevdamist. Praegu ei garanteeri need, et bioenergia abil süsinikuheide lähitulevikus väheneb ja biomassi kasutatakse optimeeritult. Samuti ei takista need piisavalt elurikkuse kadu.

Energiatõhususe puhul oleks Eestil kohane toetada kõrgemat eesmärki - vähemalt 45% energia kokkuhoidu aastaks 2030. Sellesse panustamine tasub end ära nii kliima kui ka elanike heaolu mõttes, luues aluse energiavaesuse vähendamiseks ja uute töökohtade tekkeks.

Möistame, et Eestile on üheks kriitiliseks kohaks ELi heitkogustega kauplemise süsteemi uuendamine. Põlevkivitööstuse tugev lobitegevus on senimaani hoidnud Eestit nõ

kliimapidurite hulgas, kellel on omad huvid kaubelda välja erandeid ühe kõige saastavama fossiilkütuse kasutamisega jätkamiseks. Arvestades lahendustele orienteeritud suunda õiglasele üleminekule, **kutsume Eesti esindajaid üles sellest positsioonist viimaks loobuma ning "Fit for 55" paketi läbirääkimistel toetama koos kliimaliidritega ambitsioonika ELi HKS-i vastu võtmist.**

Selleks, et saavutada kiire kliimamuutuste pidurdamine enne 1,5 kraadise soojenemispunkti ületamist, peaks Eesti toetama ELi HKS-i järgmisi uuendusi:

- ELi HKS-i üldine heitkoguste vähenemise eesmärk peab olema 70% aastaks 2030.
- Tasuta ühikute vähenemine peab olema kiirem Euroopa Komisjoni välja pakutust - LRF (*linear reduction factor*) peaks olema vähemalt 5,8%.
- Lubatud heitkoguse ühikute lagi peaks olema uuendatud vastavalt viimastele ettevõtete poolt esitatud heitkoguste andmetele.
- Kustutada tuleb kõik üleliigsed lubatud heitkoguse ühikud.
- ELi HKS-i süsteemi peab laiendama rahvusvahelisele lennundusele ja laevandusele.
- Lõpetada täielikult tasuta ühikute välja andmine. Vastasel juhul on oht avaliku vastupanu suurenemiseks kliimapoliitikale, kuna süsteem on selgelt ebaõiglane - ELi HKS-i laiendamisel transpordi ja hoonete sektorisse võivad kulud edasi kanduda sotsiaalmajanduslikult nõrgemas seisus kodanikele, samal ajal kui suurtööstus ei pea oma saastamise eest endiselt õiglast hinda maksma, kuivõrd tasuta ühikute jagamine jätkuvalt ettepaneku kohaselt isegi pärast aastat 2030.
- Kindlustada, et ELi HKS-i enampakkumistulusid kasutatakse täies mahus kliimategevuste hüvanguks ning pool sellest suunatakse arengumaades kliimategevuste toetamiseks. Sealhulgas tuleb tagada, et enampakkumistulust ei liiguks midagi fossiilkütuste edasiseks toetuseks.

Allakirjutanud ühendused

Eestimaa Looduse Fond

Keskkonnaõiguse Keskus

Eesti Roheline Liikumine